



AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

KARAR

Başvuru no. 55768/11

Mahmut DURAN ve Şahide DURAN v. Türkiye

Duran v. Türkiye davasında,

Başkan

Guido Raimondi

Yargıçlar

Danute Jociene

Dragoljub Popovic

Andras Sajó

Işıl Karakaş

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller,

Ve

Daire Yazı İşleri Müdürü

Stanley Naismith'in katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire) ("Mahkeme"), 23 Mayıs 2011 tarihinde yapılan başvuruya ilişkin olarak, davanın dostane çözümle sonuçlanmasını kabul eden resmi deklarasyonları dikkate alarak, 29 Ocak 2013 tarihinde yapılan müzakereler sonucu aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR VE USUL

Başvuranlar Bay Mahmut Duran ve Bayan Şahide Duran, sırasıyla 1967 ve 1973 doğumlu olup Diyarbakır'da ikamet etmekte olan Türk vatandaşlarıdır. Mahkeme önünde, Diyarbakır'da görev yapan avukatlar Bayan R. Bataray Saman ve Bay S. Çelebi tarafından temsil edilmişlerdir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlileri tarafından temsil edilmiştir.

Davanın Koşulları

Tarafların beyan ettiği şekliyle davanın olayları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

24 Mart 2006 tarihinde, on dört PKK üyesi Türkiye'nin güneydoğusundaki silahlı çatışmalarda öldürülmüştür. Ölenleri dördü için, 28 Mart 2006 tarihinde Diyarbakır'da cenaze töreni düzenlenmiştir. Cenaze töreni sırasında ve bunu takip eden günlerde, Diyarbakır'da polis memurları ve siviller arasında büyük ölçekli çatışmalar gerçekleşmiştir.

29 Mart 2006 tarihinde 05.30 sularında, başvuranların dokuz buçuk yaşındaki oğulları Abdullah, evin balkonundaydı. Başvuranlara göre bu esnada, bir polis memuru Abdullah'ın bulunduğu yöne doğru ateş etmiştir. Abdullah'a mermi isabet etmiştir ve hastaneye giderken yolda hayatını kaybetmiştir.

Çatışmalar sırasında, beşi 18 yaşının altında olan on sivil öldürülmüş ve 200 sivil yaralanmıştır. Yaralanan 200 kişiden elli altısı ateşli silah sonucu yaralanmıştır. On sekiz polis memuru ise siviller tarafından atılan taşlarla yaralanmıştır.

30 Mart 2006 tarihinde, başvuranların oğlunun cesedi üzerinde ölü muayene işlemi gerçekleştirilmiştir. Doktor ölüm sebebini, iç kanama ve ateşli silah yaralanması sonucu gelişen şok olarak belirlemiştir.

19 Nisan 2006 tarihinde, birinci başvuran Bay Duran'ı temsil eden avukatlar, Diyarbakır savcısına suç duyurusunda bulunmuş ve Bay Duran'ın oğlunun öldürülmesinden sorumlu olan polis memurlarının yargılanmasını ve cezalandırılmasını istemişlerdir. Dilekçede avukatlar savcıyı, komşuların olayı gördüğü ve Abdullah'ın polis memuru tarafından vurulduğunu doğrulayabileceği hususunda bilgilendirmişlerdir.

Birleşmiş Milletler yargısız, ani ve keyfi infazlar Özel Raportörü'nün talebine cevap olarak, Diyarbakır savcısı 1 Mayıs 2006 tarihinde bir rapor hazırlamıştır. Savcı raporunda, başvuranların oğlunun ölümüne ilişkin yürütülen soruşturmanın devam ettiğini belirtmiştir. Savcı, diğer altı şahsın ölümüne ilişkin yürütülen soruşturmaların da devam ettiğini eklemiştir. Rapordan; ölen altı şahıstan üçünün, göz yaşartıcı gaz içeren bombaların atılması sonucu öldükleri, birinin keskin olmayan bir cisimle öldürüldüğü, diğer ikisinin ise merminin isabet etmesi sonucu öldükleri anlaşılmaktadır.

20 Ekim 2008 tarihinde, Diyarbakır savcısı yerel polis güçlerine, öldürme olayının failini aramaları için daimi emir vermiştir.

ŞİKÂyetLER

Başvuranlar, Sözleşme'nin 2. maddesine dayanarak, oğulları Abdullah'ın polis memurları tarafından kasten öldürüldüğü hususunda şikâyetçilerdir.

Başvuranlar, Sözleşme'nin 2. ve 13. maddelerine dayanarak, yerel makamlar tarafından etkin bir soruşturma yürütülmediği ve savcının verdiği daimi arama emrinin, şu an hiçbir somut adım atılmayacağı anlamına geldiği hususunda şikâyetçilerdir.

Başvuranlar ayrıca, Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında, oğullarının keyfi olarak öldürülmesinden kaynaklanan ıstırap ve adli makamların öldürülme olayıyla ilgili sergiledikleri kayıtsızlık sebebiyle kötü muameleye maruz kaldıklarından şikâyet etmektedirler.

Başvuranlar Sözleşme'nin 14. maddesine dayanarak, Kürt kökenli olmaları nedeniyle Sözleşme'yle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

Son olarak başvuranlar, Sözleşme'nin 17. maddesine dayanarak polis memurlarının Sözleşme'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasını ihlal ettiğinden şikâyet etmektedirler.

HUKUK

23 Ekim 2012 tarihinde Mahkeme Hükümet'ten aşağıdaki deklarasyonu almıştır:

“Hükümet, başvuranların ölümüyle ilgili olan mevcut davanın koşullarında olduğu gibi, Türk mevzuatı ve Hükümet'in bu tarz eylemlerin önüne geçme hususundaki kararlılığına karşın, aşırı güç kullanımından kaynaklanan bireysel ölümlerin gerçekleşmesini üzüntüyle karşılamaktadır.

Ölümler veya ölümcül yaralanmalarla sonuçlanan, aşırı veya orantısız güç kullanımının, Sözleşme'nin 2. maddesini ihlal ettiği kabul edilmektedir ve Hükümet, yaşama hakkının – etkin soruşturma yürütme yükümlülüğü de dahil olmak üzere- gelecekte korunması amacıyla uygun talimatlar vermeyi ve gereken tedbirleri almayı garanti eder. Bu bağlamda, mevcut başvurudakine benzer koşullarda, ölüm ve yaralanma olaylarında azalma ile sonuçlanan, yeni yasal ve idari önlemlerin alındığı ve daha etkin soruşturmaların yürütüldüğü kaydedilmektedir.

Ben, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde derdest olan ve yukarıda anılan davanın dostane çözüm ile sonuçlandırılması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin *lütuf kabîlinden* ve *müştereken* Bay Mahmut Duran ve Bayan Şahide Duran'a:

- tüm manevi zararını karşılayacak şekilde ve başvuranlar tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 65000 (altmış beş bin) Euro,

- başvuranlara ödenebilecek her türlü vergi hariç olmak üzere tüm masraflar ve harcamalar için 3,000 (üç bin) Euro ödemeyi teklif ettiğini beyan ederim.

Bu meblağ, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilecektir. Bu meblağ, Mahkeme tarafından kabul edilen kayıttan düşme kararının tebliğini müteakip üç ay içinde ödenecektir.

Hükümet tarafından ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır. Bu meblağın ödenmesi, davanın nihai çözüme kavuşturulması anlamına gelecektir.”

10 Aralık 2012 tarihinde Mahkeme, başvurular tarafından imzalanan aşağıdaki deklarasyonu almıştır:

Biz, Rehşan Bataray Saman ve Serdar Çelebi, halen AİHM önünde derdest olan ve yukarıda anılan başvurunun dostane çözümlerle sonuçlandırılması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin *lütuf kabilinden ve müştereken* Bay Mahmut Duran ve Bayan Şahide Duran'a:

- tüm manevi zararını karşılayacak şekilde ve başvurular tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 65000 (altmış beş bin) Euro

- başvurulara ödetilebilecek her türlü vergi hariç olmak üzere tüm masraflar ve harcamalar için 3,000 (üç bin) Euro ödemeyi teklif ettiğini kaydederiz.

Söz konusu bu meblağ, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevriyecektir. Bu meblağ, Mahkeme tarafından kabul edilen kayıttan düşme kararının tebliğini müteakip üç ay içinde ödenecektir. Hükümet tarafından söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır.

Müvekkillerimize danıştıktan sonra, müvekkillerimizin bu teklifi kabul ettiğini ve öte yandan, Türkiye aleyhine yaptıkları başvuruya dayanak oluşturan olaylarla ilgili diğer her türlü iddiadan vazgeçtiklerini bildirmek isteriz. Müvekkillerim, davanın nihai çözüme kavuşturulduğunu beyan eder.”

Mahkeme, taraflar arasındaki dostane çözümü dikkate almaktadır. Dostane çözümün, Sözleşme'de ve Protokollerinde tanımlanan insan haklarına saygıya dayalı olmasından memnuniyet duymaktadır ve başvurunun incelenmesine devam edilmesi için herhangi bir gerekçe görememektedir.

Yukarıdakiler ışığında, davanın kayıttan düşürülmesi uygundur.

İşbu gerekçelerle Mahkeme oy birliğiyle,

Sözleşme'nin 39. maddesi uyarınca başvuruyu kayıttan düşürmeye *karar verir*.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan

